

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กรณีศึกษา : บ้านคอนมัน อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย กริชพัฒน์ ภูวนา **ปริญญา** ปร.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.สมสงวน ปัสสาโก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2554

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข บ้านคอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 40 ครัวเรือน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินชุมชนอยู่ดีมีสุข ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.84 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงการและหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ paired t - test

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุขของบ้านคอนมัน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างความสัมพันธ์ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของชุมชน 2) วิเคราะห์ปัญหา การพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโครงการ 3) ทดลองและประเมินผลการใช้ 4) การคืนความรู้สู่ชุมชน หลังจากนำรูปแบบนี้ไปใช้กับชุมชนบ้านคอนมัน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความอยู่ดีมีสุขโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสม ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็งโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน หัวหน้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่มีรายจ่ายต่อเดือนลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ($p < 0.05$) ส่วนความอยู่ดีมีสุข ด้านการเรียนรู้ที่เหมาะสม ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และด้านการ

บริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็งโดยรวมและด้านย่อยเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ($p < 0.05$) และมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก

โดยสรุปรูปแบบการพัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุขของบ้านคอนมัน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) สร้างความสัมพันธ์ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของชุมชน 2) วิเคราะห์ปัญหา 3) ทดลองและประเมินผลการใช้ 4) การคืนความรู้สู่ชุมชน รูปแบบนี้สามารถส่งเสริมให้ประชาชนได้ขบคิดปัญหาร่วมกัน สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยผ่านกระบวนการสนทนาค้ำยฐานะที่เท่าเทียมกัน ดำเนินกิจกรรมที่มีพลังเพื่อเสริมความเข้มแข็ง ประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมที่ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title: A Development Model for the Well-being of Community : A Case
Study of Ban Donmun, Kantarawichai District, Maha Sarakham Province

Author: Krisphat phoowana **Degree:** Ph.D (Regional Development Strategies)

Advisors: Assist. Prof. Dr. Somsanguan Passago Chairperson

Assist. Prof. Dr. Rungson Singhalert Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2011

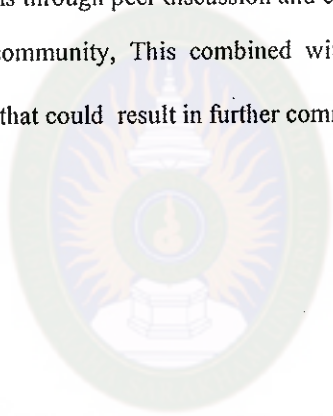
ABSTRACT

The objective of this research was to study current problems and needs of the Ban Donmun Community, design a model for community's well-being and development, and evaluate and implement the model. The sample consisted of forty household leaders in Ban Donmun, Kantarawichai District, Maha Sarakham Province, who were selected using the multi-stage random sampling technique. The research instruments were a questionnaire for evaluating community well-being with regard to discrimination powers of .38-0.84 and a reliability of 0.87; and a structured interview form, plus two evaluation forms for assessing congruence and appropriateness of the program. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation; and a paired t-test was employed for testing hypotheses.

The findings of the study revealed that the development model for well-being of community : a case study of Ban Donmun, Kantarawichai district, Maha Sarakham province consisted of four stages: 1) Establishing relations, studying current community problems and assessing community needs; 2) Analyzing problems to assess the appropriateness and feasibility of the model; 3) Implementing and evaluating the model; and 4) Conducting a training course in the community. Results of implementing the model with the community showed that the household leaders indicated well-being as a whole and in

expense after participating in the development project than before ($p < 0.05$). In addition; the household leaders showed gains in *Learning Appropriateness, Local Wisdom, and Technology; and Strong Community Economy; as well as community management* as a whole and in each subsequent scale than before their participation ($p < 0.05$). Also, they indicated satisfaction with the project as a whole.

In summary, the model for community well-being and development consisted of 4 stages: 1) establishing relations, studying current community problems and assessing community needs; 2) Analyzing problems, appropriateness and feasibility of the model; 3) Implementing and evaluating the model; and 4) Conducting a community training course. This model provides an opportunity for brainstorming and analyzing problems, suggesting alternatives for solving problems through peer discussion and carrying out and evaluating activities for strengthening the community, This combined with sharing benefits from participating in those activities that could result in further community strength.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY